

munalordning skulle på båda ställen verka för det goda. Men den sistnämnda förutsätter ett deltagande för det allmänna, öfverhufvud ett intresse för annat än stundens behof, hvilket den Finska almogen icke känner. Alltför få individer af de bildade klasserna lefva bland almogen, för att genom den någon allmän bildning skulle nedtränga till densamma. Bildande läsning utgör derföre dess största behof. Men den förses ännu hellre med skrifter, som bidraga att fasthålla dess sinne i råhet och vidskepelse. Om denna litteratur en annan gång.

10

117 INGEN AF VÅRA VÄRDA LÄSARE KAN TRO ...

Saima n:o 29 18. VII 1844

Ingen af våra värda läsare kan tro, hvilken möda det kostar att fylla helst en så liten spalt som denna ur våra värda kollegers fatabur. Intet finnes der att berätta; intet att skratta åt. Ty löjet skulle blifva lika enformigt, som dess föremål, d. ä. upphöra att vara löje. Sjelfvaste Borgå Tidnings »diskussion» vore i denna lekamligen fuktiga men andligen torra tid ett verkligt fynd. Kan någon Kristen själ säga, hvarföre nu det celebra bladet icke vill »diskutera»? Hvarom? frågar väl ingen. Det gamla ämnet för dess »diskussioner» är ju lika litet uttömdt, som det varit från tidens begynnelse. Sjelfva »diskussionen» är ju och har ju varit ämne nog. Obegripligt, att den nu icke begagnar det ypperliga tillfället. En annan gång har kanske Saima icke mer så god ledighet för »diskussioner». En annan gång har hon kanske icke det ädelmodiga lynne att »truga *non sens*» på B. T., d. ä. att skänka detta blad 7/8 af dess sedvanliga innehåll för intet. Ty aldrig i världen kan det väl vara B. T-s mening, att dess spalter under årets lopp skulle innehållit någon »*sens*», om icke händelsevis såsom gåfva af en insändare. Också är det ingalunda vår mening att af B. T. fordra någon »*sens*». Nej en Tidning är just till, för att röra ihop underkurer, psykologiska märkvärdigheter, öfversigter af mynt (icke af dettas belopp), utslitna anekdoter och mera sådant. Så, just så representerar den allmänna opinionen, är sanningens tolk, förädlar läsarens smak, verkar för industrien (sin egen), ådagalägger med ett ord värdiga sträfvanden. Förvånande vore det, om icke dessa skulle vittna för ett höglärddt upphof, om de icke en gång skola medföra sin belöning, både i yttre och inre måtto. När så sker, och vi hoppas det sker snart, då skall B. T. med fransosens ord utropa: »Himlen vare pris, att jag fick prygel!» och Åbo Tidning skall sammanskrifva en ny intagande berättelse om »Lycka genom stryk.»

40

118 FINSKA FÖRHÅLLANDEN I SVERIGE.

Saima n:o 29 18. VII 1844

För hvar en, som besökt Sverige, säga vi intet nytt, då vi omnämna den djupa okunnighet om alla Finska förhållanden, som derstädes råder. Man vore böjd att tro denna vara en följd af båda ländernas förändrade förhållanden, sedan 30 år tillbaka. Men den är verkligen traditionel, så att det tydligt röjes, huru litet Finland varit känt för Svenskarne äfven under föreningen. Så bör man icke förvånas, om man hör en Svensk lärd taga för afgjordt, att Svenskan är det enda språk,

50

som talas i Finland, att detta land är en provins af Kejsarriket o. s. v. Hvem vill vid sådant förhållande finna det oväntadt, om han sedan hörer någon mindre lärd af medelklassen tvärtom förundra sig deröfver, att bildade Finnar existera, hvilka tala en begriplig Svenska, att här nästan samma lagar gälla, som i Sverige m. m. Frågar dig ännu någon, om Helsingfors ligger nära till Vasa, om der också finnas stenhus o. m. d., så ger dig detta intet bevis, att ju mannen i all händelse kan veta mycket annat t. ex. om China och Nya Holland, hvilka länder i sjelfva verket äfven af Svenskarne äro mera kända än Finland.

Nationalfåfängan har också sedan 1809 gjort sitt till att förbreda de mest falska föreställningar om Finland och Finska förhållanden. Här måste numera allting vara upp och nedvändt, i ett högst eländigt och beklagligt skick. Tidningarne, de liberala i synnerhet, hvilka äflas efter folkgunst, samla begärligt endast och allenast sådane nyheter från Finland, som kunna stärka dessa föreställningar, och förvrída dem eller anföra alla ryktets tillsatser, för att göra dem rätt effektifulla. Dessa blad komma icke till Finland, och äfven våra skrälva Tidningar afgå i högst få exemplar till Sverige, så att ingen vederläggning någonsin blir möjlig. Skulle äfven det förvrídna eller osanna rättas i en Finsk Tidning, så skulle rättelsen troligen blifva overksam; ty med den försäkran, att Tidningen bär ett Imprimatur på ännu, skulle man anse sig hafva sagt nog till dess vederläggande.

Ett förnyadt bevis på denna Svenskarnes fallenhet att i allt tänka nedsättande om Finska förhållanden hafva vi för oss i Den Konstitutionelle. Läsaren erinrar sig kanske i Saima hafva sett en artikel »Om Publiciteten.» Denna har den Konstitutionelle haft artigheten aftrycka, men dertill bifogat följande för de flesta Finnar säkert förvånande anmärkning:

»Få af våra läsare,» heter det, »skulle väl tro, att detta ämne kunde offentligent discuterats i *Finland*; och att den här införda uppsatsen derom är hemtad ifrån en *Finsk Tidning*, och likväl är förhållandet sådant. Med en viss nyfikenhet, Red. bekänner det, genomläste vi derföre uppsatsen; och många af våra läsare skola säkert dela denna känsla.»

Är icke denna ton högst uppbygglig? Hvilken Finsk läsare har väl någonsin ens anat till, att det ifrågavarande ämnet icke skulle kunna diskuteras i inhemska Tidningar? Hvem, som tagit kännedom om vår artikel, har väl i densamma funnit det minsta, som icke alla dagar i Finland kan sägas och skrivas? Den Konstitutionelle tilldelar artikeln i nåder några loford. Kanske gäller dess stupida förvånning äfven artikelns litterära halt, och den kan knappt begripa, att i Finland något kunnat skrivas, som icke skulle totalt vanpryda dess egna snillrika spalter? – I sanning är härvid något förvånande, så är det den plumpa fåfänga och inbilskhet, som röjer sig i den citerade anmärkningen, antingen då denna inbilskhet är nationel eller Redaktionens enskilda!

Saima har för liten tid lefvat med i verlden, för att just lägga något på samvetet, som rörer Tidningslitteraturen i landet. Osäkert kan det också anses, om Den Konstitutionelles Redaktion någonsin tagit kännedom om Finska Tidningar eller andra i Finland utkomna skrifter. Men det kan likväl icke skada, att våra värda kolleger med oss allvarligen besinna, huruvida icke Finska Tidningspressen kunde hafva någon liten del i sitt eget anseende på andra sidan hafvet, och om icke ett bemötande, så föraktligt nedlåtande, som det anförda, kunde i någon mon vara sjelfförvålladt. Isynnerhet borde väl dylikt vid landets Universitet befinnas vara gripande nog, om eljest icke dödssömn ligger

öfver våra snillen, eller de i fråga om inbilskhet sätta hårdt mot hårdt – och anse tystnaden vara nog värtalig.

119 EN SMÅSTAD.

Saima n:o 29 och 30 18. och 25. VII 1844

10 Småstad, småstad, huru behagligt och fridfullt låter icke ordet? Det är evinnerlig skada, att så mången människa aldrig i sitt lif kommer i tillfälle att erfara, hvad en småstad egentligen är. Men det är så fatt, att människan saknar icke det hon eger, utan det hon saknar. Och de, som sett poësi flöda ur skalderna, påstå att dessa vid 30° köld varmest sjunga sommarens behag, vid stekta äpplen eller rofvor en kulen höstdag vårens, kärlekens fröjd, förrän de smakat på den söta varan, och dess qval efter middagsluren vid kaffet och pipan. Och då följande:

20 Man har sagt: »i Kuopio
Finns ej pickenicker,»
Men ur flod liksom ur å
Man blott vatten dricker.

otvifvelaktigt torde vittna om en viss poëtisk fallenhet, så ser jag intet ondt i den anspråkslösa förhoppningen att kunna prisa en småstads behag, fastän jag icke nu är lycklig nog att af dem njuta.

Hvad är då en småstad? – Den är en stad, som har mycket mera af hus och gator än London eller Paris. Mången skall i denna försäkran kanske se lika mycket poësi som i nyss anförda skaldestycke. Isynnerhet skall detta hända dem, som tro sig bo i stora städer. Men jag frågar: 30 finns det hus och rum nog i en stad, der folket bor i källrar och vindskamrar? Är det värdt att tala om gator, der man på hvarje gata tränges och knuffas och ränner pannorna emot hvarandra? – Sjelfva luften har ju i sådana städer icke rum att färdas fram på gatorna, så fulla äro de af dam och tobaksrök, af stekångor och tiggare, ränstensdunster och excellenser.

Och sådant kallar man för stadslif! Huru annorlunda är det icke då i en småstad? Fordom lefde jag i en sådan. Men sann medkänsla såg jag då på ett halft dussin öde hus, ty de vittnade, att staden hade hus i öfverflöd. Och hvilken glädje att betrakta dess gator? Der funnos de, på 40 hvilka en hel sommareftermiddag knappt två kattor gjorde några tassande steg, för att störa hönsens och sparfvarnes ro. Det är att vara stad och hafva öfverflöd på gåtor! De förnämsta gatorna gjorde der skäl för sitt namn; ty väl hundradefallt flera åkdon skulle de med lätthet inrymt, än det ena, som någon gång händelsevis dånade fram. Och luft fanns der i tunntal, så sval och ren. Och gräset grönskade, och blommor glänste på torget såsom i den frodigaste hage; ty man afhöll omsorgsfullt de morgon och afton framtågande kodrifterna från den lockande gräsmattan, fruktande, att de med stadsgräset skulle insupa bildning och pretensioner.

50 I ett sådant utrymme kan nu också något stort trifvas. Ödet har velat, att jag såsom nu stundom trängts bland hopen i såkallade stora städer. Jag har der sett, huru folk ökar trängseln och gör staden liten genom att uppbygga vagnar som hus, med kusksäten som torn. I början trodde jag i min enfald, att kusksätet såsom högsta platsen skulle bära den stora man, hvilken här påkallade min och hopens